

RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE STANETA KLEMENCA V GALERIJ RIKA DEBENJAKA

POTI ISKANJA ANONIMNE LEPOTE

V Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči so 28. februarja odprli (in 24. marca zvečer zaprli) pregledno razstavo umetniške fotografije **Staneta Klemenca**, 47-letnega fotografa, vrhunskega alpinista, gorskega reševalca, gorskega vodnika in odpravarja.

»Fotografija je moj poklic in na mojo srečo tudi hobi,« je ob otvoritvi dejal avtor, ki se je le dober mesec pred tem vrnil z uspešne odprave na najvišji vrh Antarktike, na pettisočak Mount Vinson. »Enako velja za alpinizem, s katerim se ukvarjam od leta 1971. Fotografija in alpinizem se idealno dopolnjujeta in sta postala moj način razmišljanja in življenja.« Dejal je, da so njegove fotografije predvsem odsev narave, romantične, včasih krute, »vsekakor pa meni zelo blizu, pa naj bo pri nas ali daleč od doma«.

Kot je na predstavitvenem listu, ki ga je ob razstavi izdalo Prosvetno društvo Soča Kanal, zapisal **P. B.** (verjetno **Peter Blažej**), »pomeni pisati o fotografiji Staneta Klemenca isto kot se nenehno spraševati o smiselnosti takega početja. Le kako z besedami izraziti nekaj, kar z vso svojo izrazno močjo govori zase — kot okameneli utrinek avtorjevega videnja lepega.

Malokomu je dano,« piše dalje P. B., »da s svojimi očmi vidi in podoživi toliko raznolike zlahtnosti vseobsegajočega, samo redko izbranim pa, da to videnje ujamejo v objektiv in ga iztrgajo nenehni pozabi človekovega spomina.

Poseben notranji vzgib, ki nenehno tli in vznemirja, žene avtorja vedno znova na pot.

To, kar je slikarju čopič, je fotografu aparat. Slikar lahko

blizu. Pozvonim pri prvi. Nikogar ni doma. Pri drugi je doma samo nona. Pri tretji gospodinja pravi, da so mladi šli v Ajdovščino. Po še nekaj poskusih obupam. Dedci so se očitno vdrl v sneg.

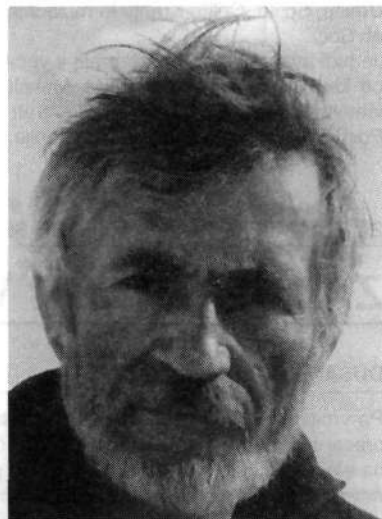
Na srečo kmalu pripelje mimo avto. Možakar je prijazen: potisne avto, ki spelje, in gremo.

Skozi praviljično ledeno pokrajino, po kateri tuli burja, gremo nazaj v dolino. Sinji vrh se koplje v žarkih zahajajočega sonca, ko pristokamo v Lokavec. Tam pa avto crkne. Gimnazijka vzdihne: »Pa ne že spet!« Zagrozi mi, da do naslednjic z diano ne gre več z mano. Mlajša preplašeno sprašuje, kako bomo prišli domov. Ugibam, kaj je narobe. Posveti se mi: bencina je zmanjkalo!

Na srečo stanuje v bližini stanovska kolegica. Od nje pokličem domov in dragi nas pride rešit s kantico bencina. Srečno pripeljem domov, Čaven pa se mi nagajivo smeji.

Po tem dogodku sem s smučmi že dvakrat uspešno orala po Predmeji. Če boste kaj hodili tam okrog in videli polomljeno drevje, se boste mogoče vprašali, ali je bil res samo žled...

Stane Klemenc, kakršnega zadnja leta poznajo njegovi prijatelji in plezalski tovariši.

ustvarja v ateljeju ali za stolom v naravi, fotograf pa mora biti nenehno na poti iskanja anonimne lepote.

Četrto stoletja hodi po tej poti Stane Klemenc. Koliko lepega je ujel v svoj objektiv! A najlepše, najbolj doživete so prav gotovo slike o gorah. To je svet, ki ga izkustveno najbolj pozna; od športnika-plezalca, ki ga sla po zmagi žene k vedno novim izzivom, do tenkočutnega opazovalca notranjega doživljanja divje in neizumetničene lepote gorskega sveta.

Prav to notranje videnje in čutenje, prek katerega se ozira na objektivni svet, dela Klemenčevo fotografijo umetniško. Je hkrati umetniški užitek in razlog za premišljevanje.

Sicer pa razstavljenega dela sama govorijo o avtorju najbolj zgovorno in prepričljivo. «

Stane Klemenc se udeležuje alpinističnih odprav od leta 1974, ko je bil na svoji prvi odpravi na Elbrus v Kavkazu. Trikrat je bil doslej na ekspedicijah v Himalaji, dvakrat je vodil odpravi v Patagonijo na jugu južnoameriške celine, štirikrat je bil na Alaski, ker se je zaklel, da bo pripeljal na vrh Denalija, kar mu je naposled uspelo predlanskim, na Grenlandiji je s plezalskimi tovariši pripeljal na 25 dotlej še neosvojenih gorskih vrhov, bil je na najvišji gori Afrike, 5895 metrov visokem Kilimandžaru, na Borneu na 4101 meter visokem Mt. Kinabaluju, v Čilu na 6900 metrov visokem Ojo del Salado, v Argentini na 6992 metrov visoki Aconcagui, stal je na najvišjem vrhu Avstralozije, na 5040 metrov visokem Puncak Jaya in Novi Gvineji, letošnjega 5. januarja pa na najvišjem vrhu Antarktike, 5140 metrov visokem Mount Vinsonu. Od najvišjih vrhov vseh celin mu manjka edinole Mount Everest.

Na fotografskem področju se je začel uveljavljati leta 1974, ko je skupaj še z drugimi sodeloval na skupinski 165

razstavi v Kamniku in Domžalah. Na skupinskih razstavah je sodeloval še v Katmanduju v Nepalju in v Barceloni v Španiji v okviru promocije Slovenije na olimpijskih igrah, na samostojnih pa kar šestkrat v Ljubljani ter poleg tega med drugim še v Makarski, Drnišu, Splitu, Celju, Kranju in nazadnje zdaj v Kanalu ob Soči.

Je tudi avtor ali soavtor fotografij v več kot 50 knjigah, od katerih so najpomembnejše Makalu, Everest, Na vrhovih sveta, Od Triglava do treh vrhov sveta, Pozdravljena, Slovenija, Atlas Slovenije, Krajevni leksi-

kon Slovenije in Svetovna dediščina Jugoslavije. V samozaložbi je izdal fotomonografijo Gore, drugi dve fotomonografiji z njegovimi fotografijami sta še Slovenija iz zraka in Triglavski narodni park. Naposled je s svojimi deli sodeloval v številnih koledarjih, predvsem s planinsko tematiko.

Dobro ga poznajo predvsem ljubljanski in okoliški poklicni in amaterski fotografi, ki jim v svojem Dia studiu Klemenc na Tomšičevi ulici v Ljubljani razvija in kopira njihove izdelke.

M. R.

ZAČETKI ALPINIZMA V MARIBORU SEGAJO V TRIDESETA LETA — 4

ZADNJI TABOR V MARTULJKU

DUŠAN VODEB

Po vrnitvi s tabora je večina članov ostala v odseku, precej pa jih je vendarle odpadlo. Različni so pogledi na alpinizem in le malo je tistih, ki jih že prva tura tako navduši, da ne morejo več nazaj, da jim alpinizem ni samo zabava, ampak potreba, neločljiva od njihovega življenja. Razvoj alpinista zahteva svojo pot, počasno, prilagodljivo človekovi naravi, njegovi odpornosti, vzdržljivosti, njegovi duševnosti. Vse to so zahteve, zaradi katerih vzgoja alpinista, predvsem začetni prijem, ne morejo biti šablonski. Alpinizem ni igra, je celo več kot šport, ker zajema vse to, pa še mnogo več. To je notranje doživetje, veselje, večno iskanje nečesa novega, novih pogledov, prijemov, skal, borbe, pa tudi spoznavanja samega sebe, svoje narave, obvladovanja težav in naporov. Alpinizem je tak, kakor ga kdo spoznava, dojema in občuti.

GRS MARIBOR KOT POSTAJA CELJSKE BAZE

Zato se ne smemo čuditi, če v alpinistične vrste ne more priti vsakdo, da marsikdo odpade, da se odsek z vsakim letom obnavlja.

V mariborski AO pa so vstopali že novi člani in prav je, da jih predstavim: **Lože** in **Krista Krajger**, **Velimir Zavrnik**, **Jožica Marn**, **Peter Stare**, **Fedor Pernat**, **Roman Puki**, **Tone Metlika**, **Vili Balan** in brat **Martin**, **Vera Kramžar** in brat **Ivo**, **Vojko Meršnik**, **Peter Skušek**, **Jurij Simoniti**, **Vili Hufnagel**, **Jože Pečenko**, **Vlado Leskovar**, **Franc Gaberšček**, **K. Žnidarič**, **Ernest Ajgner**, **D. Bergant**, **Ivo Černilec**, **A. Rozman**, **Jože Lajtgeb**, **Viki Winkler**, **Branko Avsenak**, **Martjan Muršič**, **F. Aberšek**, **F. Lajrjer Klep**, **F. Škerjanec**. Vodstvo AO je v letu 1948 prevzel kot načelnik **Tine Lah**, tretji član iz predvojnega AO, ki se je vrnil v Maribor in tako nasledil **Mirka Lorgerja**. Svojo načelniško dolžnost je Tine takoj upravičil, ko je odseku preskrbel prostor za sestankovanje v hotelu Zamorec v sobi z direktnim vhodom iz Gosposke ulice. Ta uspešen začetek je nadaljeval s tem, da je odseku preskrbel v uporabo majhen star avtobus. To je bila pridobitev, ki je

odseku zelo koristila, ko so člani v večjem številu načrtovali odhode na plezalne ture. V posebno korist pa je bil avtobus odseku, ko so se člani z vso opremo odpeljali na vsakoletno taborjenje v Martuljek. Za odplačilo avtobusa je odsek v tem letu priredil planinski ples, z izkupičkom pa je bil avtobus plačan.

V Alpinističnem odseku je bilo tedaj osem članov in 23 pripravnikov. V novih odsekovih prostorih so bili redni sestanki in predavanja, spomladi pa plezalne vaje v skalah ob Lobnici, v skalah na severni strani Uršlje gore in drugod.

V Planinskem društvu Maribor Matica in v organizacijski izvedbi Alpinističnega odseka je bila v letih 1947—1948 vzpostavljena Gorsko reševalna služba kot postaja baze GRS v Celju. Prvi vodja te postaje je bil **Dušan Vodeb**, njega pa je potem nasledil **Lože Krajger**.

Odsek je tako v poletju 1948, in sicer od 4. do 22. avgusta, priredil svoj drugi alpinistični tabor na Jasenih v Martuljku. Udeležilo se ga je 14 pripravnikov in 5 članov, ki so bili tudi vodje tečaja in vodje navez. Vodstvo tabora je bilo ponovno prepuščeno meni. Preplezali smo na tem taboru v celoti 25 plezalnih smeri, predvsem takih, ki so jih pripravniki lahko obvladali. Tem je bilo taborjenje predvsem namenjeno in zlasti pripravniki so se z izkupičkom preplezanih smeri zadovoljni vrnili v Maribor.

USODNO LETO 1949

Pisalo se je leto 1949. Za marsikoga usodno, tako tudi za mene. Kot oficir sanitetne službe v narodnoosvobodilni vojni sem bil prestavljen najprej v Ljubljano, od tam pa v Sanitetno oficirsko šolo v Beograd. V Beogradu sem zbolel za odprto pljučno TBC in na mah je bilo konec z mojim alpinizmom. Bil je šok, ki ga nikoli nisem mogel preboleti. Več kot 20 let sem iskal izgubljeno moč v zdravljenu po Pohorju in predvsem v Martuljku. **Uroš Župančič** mi je pomagal, kolikor je znal, predvsem s spodbudno besedo in šele v sedemdesetih letih sva potem skupaj prišla v najino dolgo, zadnjo in najlepšo pot iz Planice na Pokljuko, PP. Zavedal sem